

Avdelning
Analysavdelningen
Handläggare
Johan Gribbe
08-563 087 54
johan.gribbe@uka.se

Datum/ löpnummer 2017-03-21 / 04

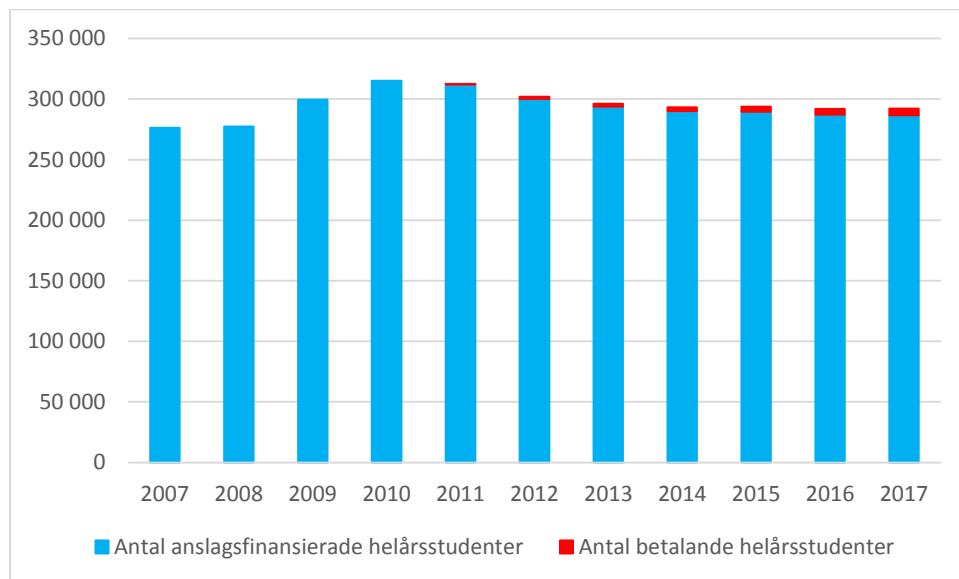
Universitetskanslersämbetets statistiska analyser är en av formerna för att löpande redovisa utvecklingen inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå samt på forskarnivå. Analyserna innefattar även utvecklingen inom personalområdet och högskolans ekonomi.

Fortsatt fler betalande studenter 2017

Under 2017 skedde endast mindre förändringar av studentvolymen i utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Det totala antalet helårsstudenter uppgick till 292 070. Det är en svag ökning jämfört med föregående år. Hela ökningen beror på fler betalande studenter. Den studieavgiftsfinansierade verksamheten har vuxit kontinuerligt sedan studieavgifterna infördes 2011 och vid flera lärosäten utgör studieavgifter nu nära tio procent av de totala utbildningsintäkterna.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) sammanställer årligen uppgifter från årsredovisningarna för de statliga universiteten och högskolorna samt Chalmers tekniska högskola och Stiftelsen Högskolan i Jönköping. Denna analys innehåller en uppföljning av lärosätenas utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt en översiktlig ekonomisk uppföljning baserad på uppgifter från resultat- och balansräkningar.

Det fanns under 2017 totalt 292 070 helårsstudenter vid dessa lärosäten, vilket är en marginell ökning med drygt 140 studenter jämfört med föregående år. Hela ökningen beror på fler betalande studenter inom den studieavgiftsbelagda verksamheten där antalet helårsstudenter ökade med 820 till totalt 5 460 vid de lärosäten som ingår i analysen. Därmed har antalet betalande studenter ökat varje år sedan studieavgifter för tredjelandsstudenter infördes 2011. Antalet anslagsfinansierade studenter minskade för sjunde året i rad, trots pågående utbyggnad av högskolan. Under 2017 minskade antalet med 680 helårsstudenter och uppgick därmed till 286 610 vid dessa lärosäten.

Figur 1. Totalt antal helårsstudenter på grundnivå och avancerad nivå (anslagsfinansierande och betalande) vid statliga universitet och högskolor samt Chalmers tekniska högskola och Stiftelsen Högskolan i Jönköping under perioden 2007–2017.

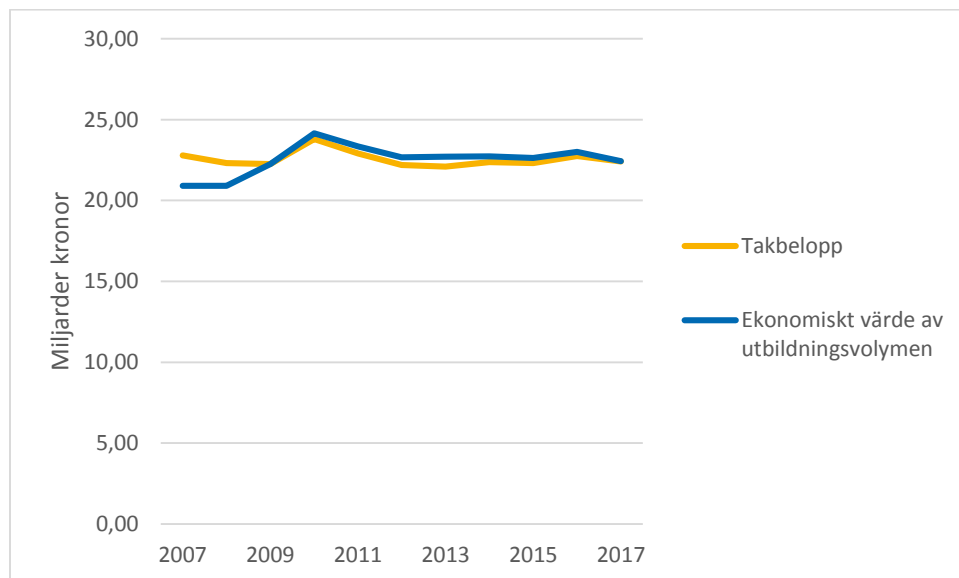
Datum
2017-03-21

Reg.nr
111-5-18

Utbildningsvolymen i nivå med takbeloppen

Statens finansiering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå baseras på en per capita-ersättning för registrerade studenter (omräknade till helårsstudenter) och studenternas avklarade poäng (omräknade till helårsprestationer) inom olika utbildningsområden. Ett takbelopp anger den högsta möjliga ersättning som respektive lärosäte kan få i ramanslag och sätter tillsammans med utbildningens fördelning mellan utbildningsområden ramarna för antalet studenter. Systemet med takbelopp omfattar alla statliga universitet och högskolor (med undantag för Sveriges lantbruksuniversitet och Försvarshögskolan) samt de enskilda lärosätena Chalmers tekniska högskola och Stiftelsen Högskolan i Jönköping.

Takbeloppen sammantagna för de trettioen lärosäten som omfattas av systemet uppgick 2017 till 22,4 miljarder kronor. Utbildningsvolymens värde, dvs. det samlade ekonomiska värdet av årets helårsstudenter och helårsprestationer, var marginellt högre. I förhållande till föregående år minskade såväl de samlade takbeloppen som det ekonomiska värdet av utbildningsvolymen i reala termer, trots den pågående utbyggnaden av lärosätenas utbildning. Det beror huvudsakligen på en ovanligt stor uppräkning av det index för statlig konsumtion som används vid fastprisberäkningarna. I löpande priser ökade takbeloppen med 570 miljoner kronor, motsvarande 2,6 procent jämfört med föregående år. Utbildningsvolymens värde ökade något mindre, med 330 miljoner kronor, beroende på att många lärosäten har dragit ner och anpassat sin utbildningsverksamhet till takbeloppen efter att ha överproducerat under flera år. Denna anpassning dämpar effekten av regeringens pågående utbyggnad av högskolans utbildning.

Figur 2. Takbelopp och ekonomiskt värde av utbildningsvolymen (värde av helårsstudenter och helårsprestationer) under perioden 2007–2017, totalt alla lärosäten, miljarder kronor i 2017 års priser (SCB:s implicitprisindex för statlig konsumtion).

Datum
2017-03-21Reg.nr
111-5-18

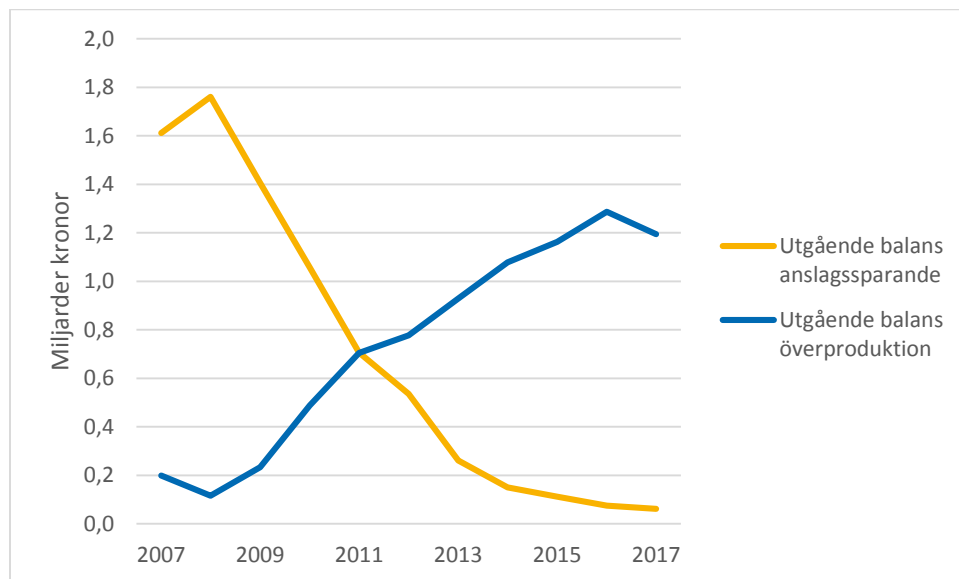
Utbildningsvolymens värde totalt låg alltså i nivå med de samlade takbeloppen, men ser man till enskilda lärosäten finns större skillnader: utbildningsvolymen var i nivå med takbeloppen (plus/minus en halv procent) vid sex av de trettioen lärosäten som omfattas av systemet, medan det fanns överproduktion vid tretton lärosäten och underproduktion vid tolv. Med överproduktion och underproduktion avses att lärosätet utbildar fler respektive färre helårsstudenter än de kan få ersättning för utifrån takbeloppet, som anger den övre gränsen för ramanslaget. I systemet finns möjlighet för lärosätena att spara såväl outnyttjat takbelopp (anslagssparande) som ekonomiskt värde av helårsstudenter och helårsprestationer (överproduktion) mellan budgetåren upp till motsvarande tio procent av takbeloppet. Därmed kan de balansera anslag mellan budgetåren och parera skillnader i studenternas efterfrågan på utbildning.

I absoluta tal var överproduktionen 2017 störst vid Kungl. Tekniska högskolan och Stiftelsen Högskolan i Jönköping, där det ekonomiska värdet av utbildningsvolymen översteg takbeloppen med 44 miljoner kronor (motsvarande 4,1 procent och 8,4 procent av deras respektive takbelopp) samt vid Lunds universitet, där överproduktionen uppgick till 26 miljoner (motsvarande 1,3 procent av takbeloppet). I relation till takbeloppen var överproduktionen störst vid Stiftelsen Högskolan i Jönköping (8,4 procent), Gymnastik- och idrottshögskolan (5,7 procent), Högskolan Kristianstad (5,1 procent) och Stockholms konstnärliga högskola (4,7 procent).

Samtidigt uppnådde åtta lärosäten, tillsammans med sparad överproduktion sedan tidigare år, gränsen för maximal överproduktion, dvs. tio procent av takbeloppet. Värdet av den överproduktion som inte kommer att ersättas uppgick till knappt 140 miljoner kronor, vilket motsvarar ersättningen för 1 760 helårsstudenter. Huvuddelen av den ofinansierade överproduktionen fanns vid tre lärosäten: Stiftelsen Högskolan i Jönköping, Lunds universitet och Kungl. Tekniska högskolan.

Lärosätena har sammantaget överproducerat sedan 2009, men under de senaste åren har trenden varit att lärosätenas samlade överproduktion har minskat, dvs. de har anpassat utbildningsvolymen till takbeloppen. Den samlade överproduktionen motsvarade 2017 mindre än 0,1 procent av takbeloppen, vilket kan jämföras med 1,1 procent föregående år. Bilden stämmer också om man ser till utvecklingen vid flera enskilda lärosäten. Lunds universitet, som under både 2015 och 2016 var det lärosäte som hade störst överproduktion, har minskat överproduktionen betydligt. Vid tolv lärosäten understeg det ekonomiska utfallet av helårsstudenter och helårsprestationer takbeloppet, men tack vare sparad överproduktion sedan tidigare år kunde flertalet av dem ändå avräkna sina takbelopp. Undantagen var Chalmers tekniska högskola och Karolinska institutet, som var de enda lärosäten som inte avräknade hela sina takbelopp under 2017. Det betyder att de sparade en del av sitt anslag till kommande år.

Datum
2017-03-21

 Reg.nr
111-5-18

Figur 3. Utgående balans anslagssparande och överproduktion under perioden 2007–2017, totalt alla lärosäten, miljarder kronor i 2017 års priser (SCB:s implicitprisindex för statlig konsumtion).

Medan den långsiktiga trenden med minskat anslagssparande fortsatte under 2017, bröts trenden av ökande överproduktion. Lärosätenas samlade anslagssparande uppgick vid slutet av året till 62 miljoner kronor (att jämföra med 72 miljoner kronor vid utgången av 2016) och den totala sparade överproduktionen till 1 194 miljoner kronor (jämfört med 1 235 miljoner kronor 2016).

Något färre anslagsfinansierade helårsstudenter

Under 2017 uppgick antalet anslagsfinansierade helårsstudenter vid de 33 lärosäten som omfattas av denna analys till 286 610. Sett till studentvolym finns stora skillnader mellan lärosätena. Flest anslagsfinansierade helårsstudenter fanns liksom föregående år vid Stockholms universitet (26 800) och Lunds universitet (25 800). I storleksordning följer därefter Göteborgs universitet (25 200) och Uppsala universitet (23 800). Stora utbildningsvolymerna finns också vid Linköpings universitet (17 300) och Umeå universitet (16 200), medan övriga universitet hade färre helårsstudenter. De flesta högskolor har mellan omkring 3 000 och 7 000 helårsstudenter, men spridningen är stor och de allra minsta lärosätena har några hundratal helårsstudenter.

Under flera år har antalet anslagsfinansierade helårsstudenter minskat och årets utveckling ansluter till denna trend. Förändringen jämfört med föregående år var dock marginell – mellan 2016 och 2017 minskade antalet anslagsfinansierade helårsstudenter med 680, motsvarande 0,2 procent. I ett längre tidsperspektiv har antalet helårsstudenter varierat mellan omkring 275 000 och 315 000, vilket framgår av figur 1 som visar utvecklingen under perioden 2007–17. Studentvolymen ökade kraftigt under 2009 och 2010 i samband med lågkonjunkturen och finanskrisen. Det outnyttjade utrymme som fanns under takbeloppet togs snabbt i anspråk och regeringen genomförde flera tillfälliga utbyggnader av högskolan. Mellan 2008 och 2010 ökade antalet anslagsfinansierade helårsstudenter med

Datum
2017-03-21Reg.nr
111-5-18

omkring 38 000, från 277 000 till 315 000. Därefter har antalet studenter successivt minskat, som en följd av förändringar i statens dimensionering av den högre utbildningen. De tillfälliga utbyggnaderna har upphört – den sista under 2016 – och de permanenta utbyggnader som genomförts från 2015 har ännu inte fått effekt genom fler helårsstudenter, bland annat på grund av lärosätenas tidigare överproduktion.

Även om antalet helårsstudenter totalt sett minskade endast marginellt, skedde vid flera lärosäten mer betydande förändringar. Mellan 2016 och 2017 minskade antalet anslagsfinansierade helårsstudenter vid 17 lärosäten, medan det ökade vid 16. I absoluta tal var minskningen störst vid Stockholms universitet (-674) följt av Mittuniversitetet (-374) och Högskolan i Gävle (-360). De största relativa minskningarna skedde vid Högskolan i Skövde (-8,2 procent), Blekinge tekniska högskola (-7,2 procent) och Högskolan i Gävle (-5,8 procent). För Blekinge tekniska högskola och Högskolan i Skövde har studentvolymen minskat under lång tid till följd av minskade ramanslag. Vid Högskolan i Gävle sker minskningen däremot mot bakgrund av en kraftig ökning året innan – mellan 2015 och 2016 var ökningen av studentvolymen vid Högskolan i Gävle störst bland alla lärosäten sett i både absoluta och relativa tal.

Bland de lärosäten där antalet anslagsfinansierade helårsstudenter i absoluta tal ökade mest fanns Örebro universitet (314) och Umeå universitet (296). I relativa termer skedde den största ökningen vid Försvarshögskolan (7,9 procent), där ökningen skedde mot bakgrund av en relativt liten studentvolym, och Högskolan Kristianstad (3,9 procent).

Fler studieavgiftsskyldiga studenter

Minskningen av antalet anslagsfinansierande helårsstudenter uppvägdes av att antalet betalande studenter ökade. Det totala antalet betalande helårsstudenter vid de lärosäten som ingår i analysen uppgick under 2017 till 5 640. Det är en ökning med 820 studenter jämfört med 2016, motsvarande 18 procent. Antalet betalande studenter har ökat snabbt sedan studieavgifter för tredjelandsstudenter infördes 2011. Utvecklingen mellan 2016 och 2017 ligger i linje med den långsiktiga trenden. De betalande studenterna har ökat med mellan knappt sexhundra och tusen studenter årligen.

Ökningarna har framförallt skett vid lärosäten som redan hade ett relativt stort antal betalande studenter. De två lärosäten där antalet betalande studenter ökade mest under 2017 var Kungl. Tekniska högskolan, där antalet ökade med 143 (motsvarande 20 procent) till 856 betalande studenter, och Stiftelsen Högskolan i Jönköping, där antalet ökade med 137 (motsvarande 43 procent) till 456 betalande. Dessa två lärosäten stod också under 2016 för de största ökningarna i absoluta tal. Stora ökningarna av antalet betalande studenter skedde också vid Uppsala universitet (121 studenter), Lunds universitet (102), Linköpings universitet (89) och Chalmers tekniska högskola (82). Flest betalande studenter hade liksom föregående år Kungl. Tekniska högskolan följt av Lunds universitet och Chalmers tekniska högskola. Ett undantag från den generella trenden med ökningarna vid lärosäten med många betalande studenter var Blekinge tekniska högskola, där antalet minskade med 74, från 355 till 281 betalande studenter.

Datum
2017-03-21Reg.nr
111-5-18

Sett i relation till antalet anslagsfinansierade studenter är de betalande studenterna fortfarande relativt få, men de blir stadigt fler och vid några lärosäten utgör de en betydande del av den totala studentvolymen i utbildningen på grundnivå och avancerad nivå. I genomsnitt uppgick andelen betalande studenter till 1,9 procent av den totala studentvolymen på grundnivå och avancerad nivå (anslagsfinansierade helårsstudenter och betalande studenter). Blekinge tekniska högskola hade den högsta andelen betalande studenter, 9,6 procent, trots en minskning jämfört med föregående år. Höga andelar betalande studenter hade även Kungl. Tekniska högskolan (6,4 procent) samt Chalmers tekniska högskola (5,9 procent) och Stiftelsen Högskolan i Jönköping (5,9 procent).

Intäkter från betalande studenter

År 2017 uppgick lärosätenas samlade intäkter av anmälnings- och studieavgifter till 676 miljoner kronor, vilket är en ökning med 106 miljoner kronor, motsvarande 19 procent, jämfört med föregående år. De tre lärosäten som hade högst intäkter från betalande studenter var Kungl. Tekniska högskolan (121 miljoner kronor), Lunds universitet (92 miljoner kronor) och Chalmers tekniska högskola (83 miljoner kronor). Även Uppsala universitet och Stiftelsen Högskolan i Jönköping hade intäkter som översteg 50 miljoner kronor. Ytterligare åtta lärosäten hade intäkter av anmälnings- och studieavgifter som översteg arton miljoner. Vid sjutton lärosäten med betalande studenter understeg intäkterna sju miljoner kronor. Endast tre lärosäten hade inga intäkter av studieavgifter under 2017.

I stort sett alla lärosäten har betalande studenter, men de förefaller satsa på den studieavgiftsbelagda verksamheten i olika utsträckning. Vid några lärosäten utgör intäkter av anmälnings- och studieavgifter en betydande del av de totala intäkterna till utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Vid Kungl. Tekniska högskolan uppgick andelen intäkter av anmälnings- och studieavgifter under 2017 till 10,1 procent av de totala intäkterna till utbildning på grundnivå och avancerad nivå (anslagsintäkter och intäkter av anmälnings- och studieavgifter). Motsvarande andel vid Chalmers tekniska högskola och Stiftelsen Högskolan i Jönköping var 8,9 procent och vid Blekinge tekniska högskola 8,5 procent. Vid Lunds universitet, som har många betalande studenter men också stor anslagsfinansierad utbildning, uppgick anmälnings- och studieavgifternas andel av de totala intäkterna till 4,5 procent. Vid flertalet andra lärosäten uppgick andelen anmälnings- och studieavgifter till mellan omkring en och tre procent.

Studieavgifterna ligger i genomsnitt högre än ersättningen per anslagsfinansierad helårsstudent. Det beror på att den studieavgiftsfinansierade verksamheten ska bära sina egna kostnader, inklusive extra studieadministration, studentstöd och marknadsföring. Dessutom läser betalande studenter i lägre grad än anslagsfinansierade studenter samhällsvetenskap och humaniora, som har de lägsta ersättningsbeloppen i det nationella systemet. Om man ställer lärosätenas totala intäkter av anmälnings- och studieavgifter 2017 i relation till antalet betalande helårsstudenter uppgick den genomsnittliga studieavgiften till 124 000 kronor. Ersättningen per anslagsfinansierad helårsstudent uppgick i genomsnitt till 78 000 kronor. Skillnaden var oförändrad jämfört med föregående år.

Datum
2017-03-21Reg.nr
111-5-18

Översiktlig ekonomisk uppföljning

Från lärosätenas årsredovisningar har vi också sammanställt vissa uppgifter från resultaträkningen och balansräkningen och med dessa kan en översiktlig ekonomisk uppföljning göras. Medan föregående avsnitt behandlat utbildningen på grundnivå och avancerad nivå, omfattar diskussionen om lärosätenas ekonomi hela lärosätenas verksamhet, dvs. även forskning och utbildning på forskarnivå.

Totala kostnader för verksamheten

År 2017 uppgick de totala kostnaderna för verksamheten (omsättningen) vid de 33 lärosäten som omfattas av analysen till 69,6 miljarder kronor. Det är en ökning med 1,6 miljarder kronor i löpande priser jämfört med 2016, motsvarande 2,3 procent. Kostnadsutvecklingen enligt SCB:s implicitprisindex var samtidigt ovanligt stor, hela 4,1 procent, och i reala termer minskade lärosätena sin omsättning med 1,2 miljarder kronor. Det är första gången på tio år som det sker en minskning av lärosätenas samlade omsättning, men den ovanligt stora indexuppräknningen under 2017 bör noteras.

Vid flertalet av de lärosäten som ingår i analysen ökade omsättningen i löpande priser under 2017. Mest ökade kostnaderna vid Högskolan i Gävle (9,0 procent) och Högskolan Kristianstad (5,4 procent). Vid Högskolan i Gävle gick verksamheten med underskott och lärosätet redovisade en kostnadsökning i samma storleksordning som föregående år. Enligt årsredovisningen hänger de ökade kostnaderna samman med de senaste årens ökade studentvolym och högre kostnader än beräknat för överproduktion. Vid Högskolan Kristianstad uppstod kostnadsökningarna inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå, där antalet anslagsfinansierade studenter ökade, medan forskningens kostnader var oförändrade. Ett annat lärosäte med relativt stor kostnadsökning var Sveriges lantbruksuniversitet (5,0 procent), framförallt beroende på ökade personalkostnader. Enligt årsredovisningen ökade personalvolymen under 2017 efter flera år av neddragningar. Malmö högskola redovisade en kostnadsökning med 4,9 procent, vilket enligt årsredovisningen beror på ökade externa lokalkostnader och att personalkostnaderna ökade under året. Enligt årsredovisningen genomförs satsningar för att anpassa verksamheten till det ökade anslaget för forskning och utbildning på forskarnivå som följer med universitetsstatusen 2018. Andra lärosäten där omsättningen ökade i reala termer var Örebro universitet, Konstfack, Mittuniversitetet, Mälardalens högskola och Högskolan Halmstad.

Vid arton lärosäten var kostnadsökningen i nivå med eller lägre än utvecklingen av implicitprisindex, dvs. 4,1 procent. Det betyder att verksamheten var av oförändrad eller minskad omfattning. Vid sex lärosäten minskade omsättningen även i löpande priser, dvs. kostnaderna var lägre än föregående år. Mest minskade kostnaderna vid Chalmers tekniska högskola (-3,1 procent) och Luleå tekniska universitet (-3,1 procent). Vid Chalmers tekniska högskola minskade framförallt personalkostnaderna som en följd av förändringar 2016 i beräkningsgrunderna för pensionsåtaganden. Luleå tekniska universitet har enligt årsredovisningen genomfört kostnadsminskningar för att anpassa verksamheten till ett minskat ekonomiskt utrymme, som beror på att grundutbildningen under flera år uppnått takbeloppet för anslaget och att de senaste årens ökning av den externa forskningsfi-

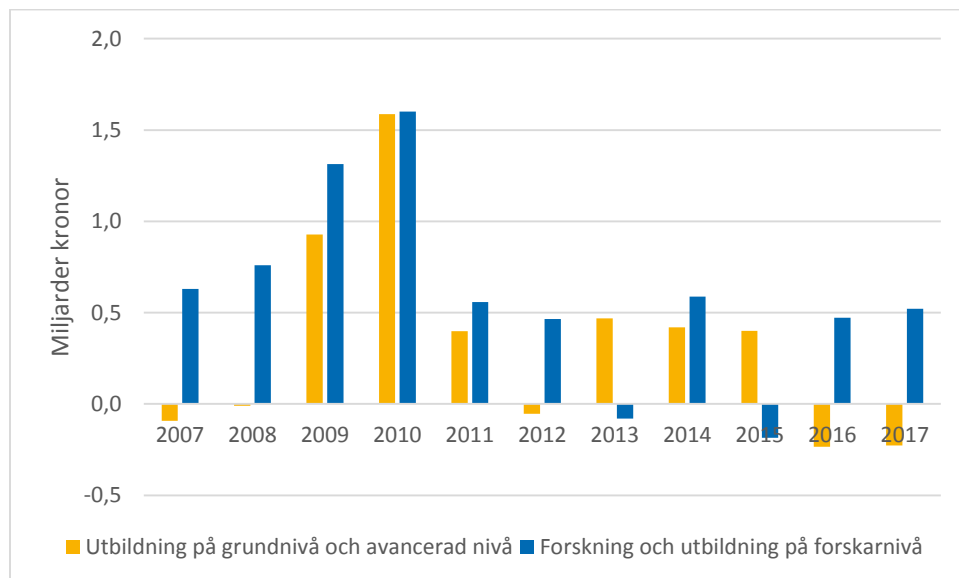
Datum
2017-03-21

Reg.nr
111-5-18

nansieringen bromsats upp. Även vid fyra andra lärosäten minskade kostnaderna i löpande priser: Umeå universitet, Kungl. Konsthögskolan, Gymnastik- och idrottshögskolan och Blekinge tekniska högskola.

Ekonomiskt resultat

Det ekonomiska resultatet (årets kapitalförändring) för 2017 uppgick sammantaget för de trettiofyra lärosäten som ingår i analysen till knappt 0,3 miljarder kronor, motsvarande 0,4 procent av verksamhetskostnaderna (omsättningen). Majoriteten av lärosätena uppvisade positiva resultat, medan lite mindre än hälften redovisade underskott. Inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå var det samlade ekonomiska utfallet negativt (-0,2 miljarder), medan verksamhetsområdet forskning och utbildning på forskarnivå uppvisade ett positivt resultat (0,5 miljarder). Det betyder att lärosätenas samlade överskott liksom föregående år uppstod inom forskningsområdet.

Figur 4. Ekonomiskt resultat (årets kapitalförändring) under perioden 2007–2017 uppdelat på verksamhetsområdena utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt forskning och utbildning på forskarnivå, totalt alla lärosäten i analysen, miljarder kronor i 2017 års priser (SCB:s implicitprisindex för statlig konsumtion).

De storleksskillnader som finns mellan lärosätena, inte minst inom forskningen och utbildningen på forskarnivå, framgår tydligt när lärosätenas ekonomiska resultat jämförs. Universitetens ekonomiska resultat har stor betydelse för den samlade bilden, med överskott och underskott som kan motsvara hela omsättningen vid de minsta lärosätena. De största överskotten redovisades 2017 av Lunds universitet (201 miljoner kronor), Umeå universitet (102 miljoner), Karolinska institutet (94 miljoner) och Göteborgs universitet (58 miljoner). Huvuddelen av överskottet vid Lunds universitet kan hänföras till forskningsområdet och har uppstått delvis genom avsättningar till forskningsanläggningen ESS. Enligt årsredovisningen har dessutom lägre driftskostnader bidragit till överskottet

Datum
2017-03-21

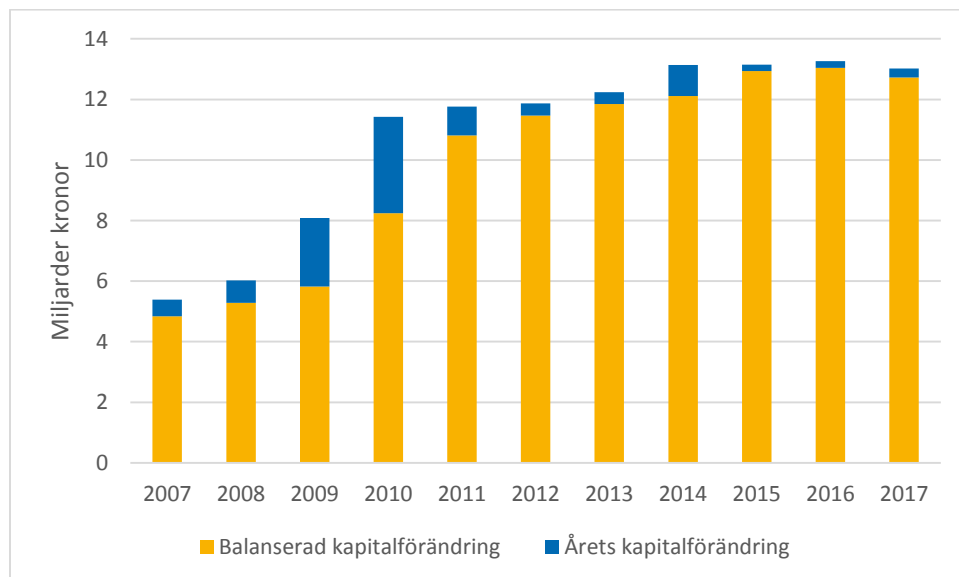
Reg.nr
111-5-18

inom forskningen. Umeå universitet har redovisat ekonomiska underskott under flera tidigare år och pekar i sin årsredovisning på tidigare beslutade åtgärder för anpassning av verksamheten till en lägre kostnadsnivå som orsak till det positiva resultatet. I relation till omsättningen redovisades de största överskotten av Mälardalens högskola (5,3 procent av omsättningen) och Gymnastik- och idrotthögskolan (5,2 procent).

Störst underskott redovisades av Uppsala universitet (-131 miljoner), Sveriges lantbruksuniversitet (-72 miljoner) och Högskolan i Gävle (-58 miljoner). För Uppsala universitet beror underskottet huvudsakligen på ett negativt resultat inom forskningsområdet och enligt årsredovisningen sker ett planerligt utnyttjande av myndighetskapital. Sveriges lantbruksuniversitet anger i sin årsredovisning att det negativa resultatet var större än planerat, beroende på att nyanställningar, framförallt meriteringsanställningar, ökat snabbare än väntat. Stockholms universitet redovisade ett underskott på 46 miljoner kronor, men skillnaderna i utfall mellan verksamhetsområdena var stora: ett underskott inom utbildningen på grundnivå och avancerad nivå på 246 miljoner balanserades av ett nästan lika stort överskott inom forskning och utbildning på forskarnivå.

Balanserad kapitalförändring

Sammantaget uppgick den balanserade kapitalförändringen för de 33 lärosäten som ingår i analysen till 12,7 miljarder kronor vid utgången av 2017. Det är en ökning med 0,2 miljarder kronor i löpande priser jämfört med föregående år. I reala termer minskade lärosätenas balanserade kapitalförändring som en följd av årets stora ökning av implicitprisindex för statlig konsumtion.

Figur 5. Skattat myndighetskapital (balanserad kapitalförändring och årets kapitalförändring) under perioden 2007–2017, totalt alla lärosäten i analysen, miljarder kronor i 2017 års priser (SCB:s implicitprisindex för statlig konsumtion).

Datum
2017-03-21Reg.nr
111-5-18

Den balanserade kapitalförändringen utgör tillsammans med årets kapitalförändring huvuddelen av lärosätenas myndighetskapital som därmed kan skattas. I myndighetskapitalet kan det också ingå resultatandelar från hel- och delägda bolag och vid många lärosäten finns även statskapital och donationskapital. Det handlar dock i de flesta fall om mindre belopp och existerar inte vid alla lärosäten. Balanserad kapitalförändring och årets kapitalförändring ger en bättre grund för jämförelser av myndighetskapital mellan lärosäten. I figur 5 illustreras utvecklingen av det skattade myndighetskapitalet (balanserad kapitalförändring och årets kapitalförändring) i fasta priser under perioden 2007–2017. Där framgår att det skattade myndighetskapitalet fördubblades i reala termer mellan 2007 och 2010 genom stora överskott framförallt under 2009 och 2010. Under samma period har lärosätenas verksamhet ökat betydligt i omfattning. Ett sätt att mäta lärosätenas ekonomiska ställning är att sätta det skattade myndighetskapitalet i relation till kostnaderna. Sammantaget för alla lärosäten i analysen uppgick denna kvot till 18,7 procent vid utgången av 2017, vilket är samma nivå som föregående år. Sedan 2014 har det skattade myndighetskapitalet i relation till omsättningen minskat med 0,7 procentenheter.

Skillnaderna mellan lärosäten kan dock vara stora. Örebro universitet har högst skattat myndighetskapital i relation till omsättningen, 42 procent. Andra lärosäten med hög andel skattat myndighetskapital var Mälardalens högskola (33 procent) och Stiftelsen Högskolan i Jönköping (30 procent). Högskolan i Borås hade lägst andel skattat myndighetskapital i relation till omsättningen av de lärosäten som ingår i analysen, endast 5 procent, och andelen minskade jämfört med föregående år. Vid Högskolan i Gävle, som redovisade ett negativt resultat för 2017 samtidigt som kostnaderna ökade, minskade det skattade myndighetskapitalet som andel av omsättningen från 30 till 19 procent jämfört med föregående år.

Datum
2017-03-21

 Reg.nr
111-5-18

Tabell 1. Omfattning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2017 enligt lärosätens årsredovisningar										
För ekonomiskt resultat se nästa sida.										
Lärosäte	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			Antal anslagsfinansierade helårsstudenter				Antal studieavgiftsskyldiga helårsstudenter		
	Takbelopp mkr	Utfall totalt mkr	Utfall % av takbelopp	2016	2017	Förändring, antal	Förändring, %	2016	2017	Förändring, antal
<i>Universitet</i>										
Uppsala universitet	1 684,0	1 641,5	97%	23 734	23 784	50	0,2%	348	469	121
Lunds universitet	1 982,3	2 008,5	101%	26 135	25 824	-311	-1,2%	630	732	102
Göteborgs universitet	2 039,5	2 006,7	98%	25 021	25 180	159	0,6%	175	215	40
Stockholms universitet	1 669,9	1 627,5	97%	27 453	26 779	-674	-2,5%	202	207	5
Umeå universitet	1 336,8	1 336,7	100%	15 936	16 232	296	1,9%	155	149	-6
Linköpings universitet	1 484,3	1 461,5	98%	17 310	17 313	3	0,0%	184	273	89
Karolinska institutet	696,2	685,1	98%	5 973	6 079	106	1,8%	110	111	1
Kungl. Tekniska högskolan	1 082,3	1 126,4	104%	12 349	12 476	127	1,0%	714	856	142
Chalmers tekniska högskola	860,3	839,7	98%	8 952	8 937	-15	-0,2%	483	565	82
Luleå tekniska universitet	643,5	651,0	101%	7 345	7 333	-12	-0,2%	29	25	-4
Sveriges lantbruksuniversitet*	--	--	--	3 745	3 737	-8	-0,2%	45	56	11
Karlstads universitet	634,5	640,3	101%	8 309	8 278	-31	-0,4%	13	21	8
Linnéuniversitetet	1 029,3	1 018,2	99%	13 720	13 747	27	0,2%	297	377	80
Örebro universitet	766,8	784,1	102%	9 177	9 491	314	3,4%	23	24	1
Mittuniversitetet	525,7	519,5	99%	6 968	6 594	-374	-5,4%	24	20	-4
<i>Högskolor</i>										
Blekinge tekniska högskola	237,1	245,9	104%	2 859	2 652	-207	-7,2%	355	281	-74
Försvärshögskolan*	--	--	--	570	615	45	7,9%	0	0	0
Gymnastik- och idrottshögskolan	97,6	103,2	106%	753	725	-28	-3,7%	0	0	0
Högskolan i Borås	476,8	462,9	97%	5 559	5 501	-58	-1,0%	35	38	3
Högskolan Dalarna	408,5	418,1	102%	5 907	5 822	-85	-1,4%	46	47	1
Högskolan i Gävle	433,3	447,4	103%	6 174	5 814	-360	-5,8%	33	40	7
Högskolan i Halmstad	374,9	376,7	100%	5 013	5 158	145	2,9%	134	184	50
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	522,2	566,1	108%	7 183	7 329	147	2,0%	319	456	137
Högskolan Kristianstad	373,4	392,4	105%	5 213	5 414	201	3,9%	80	77	-3
Högskolan i Skövde	296,8	297,4	100%	3 656	3 357	-299	-8,2%	40	47	7
Högskolan Väst	343,8	341,8	99%	4 617	4 639	22	0,5%	33	38	5
Malmö högskola	894,0	886,0	99%	11 682	11 653	-29	-0,2%	78	85	7
Mälardalens högskola	583,1	602,0	103%	7 340	7 568	228	3,1%	42	48	6
Södertörns högskola	395,6	395,9	100%	6 672	6 603	-69	-1,0%	4	8	4
<i>Konstnärliga högskolor</i>										
Konstfack	158,3	158,0	100%	644	665	21	3,3%	4	6	2
Kungl. Konsthögskolan	62,6	60,4	97%	203	195	-8	-3,9%	2	1	-1
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	127,8	127,3	100%	675	659	-16	-2,4%	1	1	0
Stockholms konstnärliga högskola	197,3	206,6	105%	445	457	12	2,7%	2	2	0
Totalt	22 418,6	22 434,8	100,1%	287 292	286 611	-681	-0,2%	4 640	5 459	820

* Sveriges lantbruksuniversitet och Försvärshögskolan saknar takbelopp.

Datum
2017-03-21

 Reg.nr
111-5-18

Tabell 2. Ekonomiskt resultat samt intäkter av studieavgifter 2017 enligt lärosätenas årsredovisningar						
Lärosäte	Lärosätet totalt			Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter		Genomsnittlig studieavgift tkr
	Resultat 2017 mkr	Balanserad kapitalförändring mkr	Totala kostnader mkr	Intäkter 2017 mkr	Studieavgifternas andel av totala intäkter till utbildning på grundnivå och avancerad nivå	
<i>Universitet</i>						
Uppsala universitet	-130,9	1 314,2	6 875,3	59,5	3,4%	127
Lunds universitet	200,7	1 391,8	8 046,0	92,5	4,5%	126
Göteborgs universitet	58,2	1 159,0	6 383,7	23,1	1,1%	107
Stockholms universitet	-45,6	1 244,0	5 119,8	26,5	1,6%	128
Umeå universitet	102,3	496,6	4 185,8	23,3	1,7%	156
Linköpings universitet	38,3	579,5	3 805,7	29,7	2,0%	109
Karolinska institutet	94,0	1 478,7	6 794,2	18,4	2,6%	166
Kungl. Tekniska högskolan	13,6	736,8	4 535,4	121,0	10,1%	141
Chalmers tekniska högskola	2,1	524,7	3 693,3	83,1	8,9%	147
Luleå tekniska universitet	-11,7	293,7	1 636,0	1,2	0,2%	46
Sveriges lantbruksuniversitet*	-71,6	625,3	3 409,4	6,4	--	113
Karlstads universitet	7,1	118,3	1 102,7	2,1	0,3%	102
Linnéuniversitetet	8,2	249,3	1 816,9	41,4	3,9%	110
Örebro universitet	49,3	510,2	1 321,0	2,7	0,3%	113
Mittuniversitetet	-11,4	198,2	978,4	2,4	0,4%	118
<i>Högskolor</i>						
Blekinge tekniska högskola	15,7	81,3	440,1	22,3	8,5%	79
Försvärshögskolan*	5,4	41,1	512,3	0,0	0,0%	--
Gymnastik- och idrottshögskolan	7,3	26,7	139,8	0,0	0,0%	--
Högskolan i Borås	-0,8	37,3	671,4	4,2	0,9%	111
Högskolan Dalarna	1,9	122,1	632,6	6,3	1,5%	135
Högskolan i Gävle	-57,7	184,1	674,3	4,3	1,0%	107
Högskolan i Halmstad	-7,9	64,2	585,8	25,0	6,2%	136
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	11,0	270,7	925,4	51,2	8,9%	112
Högskolan Kristianstad	-3,5	85,4	504,3	3,4	0,9%	44
Högskolan i Skövde	-15,4	129,3	474,3	4,7	1,6%	100
Högskolan Väst	-9,1	91,2	517,3	4,7	1,3%	123
Malmö högskola	0,4	198,6	1 445,8	6,9	0,8%	81
Mälardalens högskola	47,7	253,6	901,4	6,2	1,0%	130
Södertörns högskola	4,4	117,1	788,6	1,2	0,3%	155
<i>Konstnärliga högskolor</i>						
Konstfack	-3,1	19,6	185,0	1,8	1,1%	292
Kungl. Konsthögskolan	1,9	8,5	77,5	0,0	0,0%	--
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	-1,7	52,4	182,8	0,0	0,0%	--
Stockholms konstnärliga högskola	-4,5	27,3	269,0	0,8	0,4%	346
Totalt	294,6	12 730,7	69 631,4	676,1	2,9%	124

* Sveriges lantbruksuniversitet och Försvärshögskolan saknar takbelopp.